

Ajuntament de Girona

Museu d'Història de la Ciutat

PROJECTE EDUCATIU

Guia de continguts

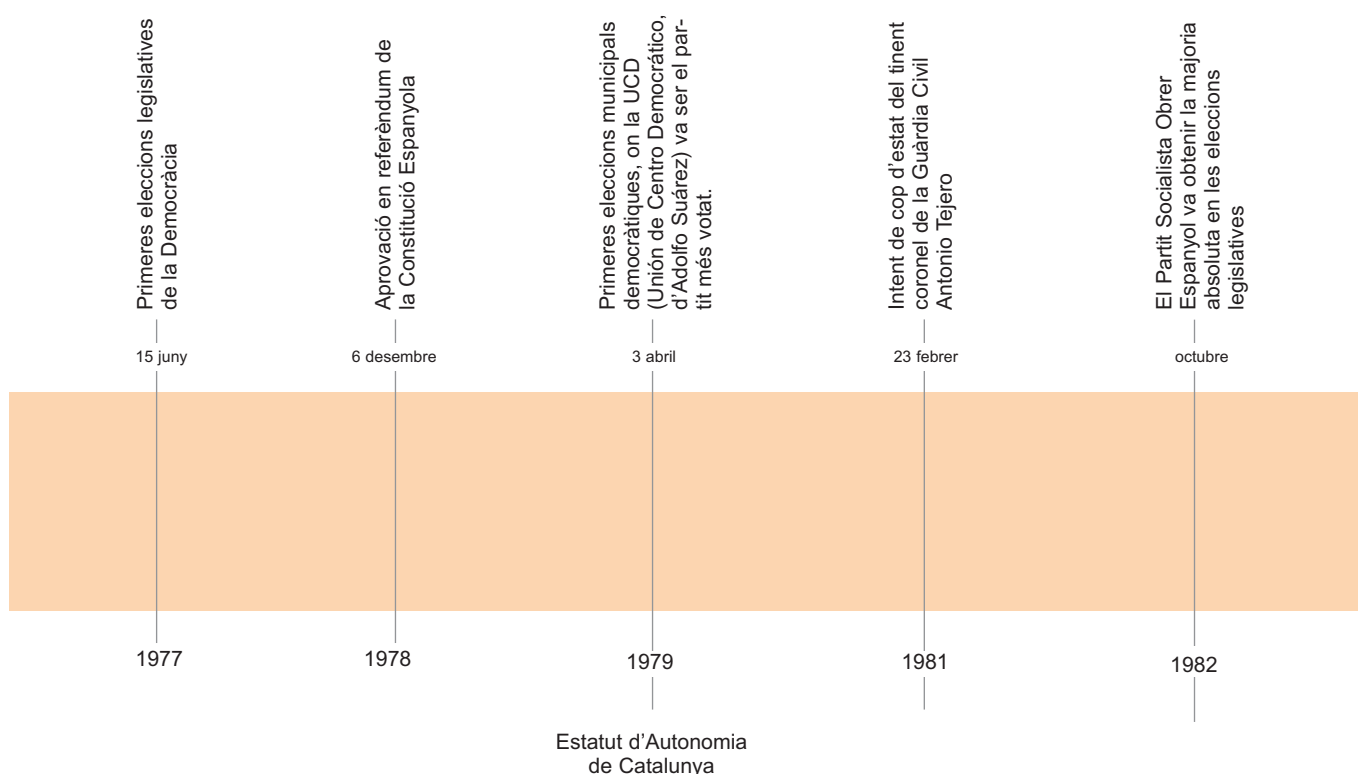
SALA 14

LA TRANSICIÓ A LA DEMOCRÀCIA

SALA 14

LA TRANSICIÓ A LA DEMOCRÀCIA

CONCEPTES BÀSICS:

- S'acaba el règim dictatorial del general Franco i comença un procés per la creació d'un Estat social, democràtic i de Dret.
- Proclamació de **Juan Carlos I de Borbón**, com a rei d' Espanya.
- Normalització progressiva de les consultes electorals democràtiques, tant en l'àmbit municipal, com autonòmic i estatal.
- El partit de la **UCD** va promoure el canvi de forma de govern i la redacció de la Constitució.
- La Constitució espanyola del 1978 va convertir el règim franquista de 1975 en una monarquia parlamentària.
- Primera victòria electoral general d'un partit d'esquerres, el **PSOE**, per majoria absoluta.
- Aprovació de l'**Estatut d'Autonomia per Catalunya**, el 1979.

ELEMENTS MUSEOGRÀFICS REFERENCIALS:

1. Diversos exemples de la **propaganda electoral** d'aquest moment.
2. Vitrina amb diversos cartells d'actes polítics i reivindicacions de la ciutadania: **Full de mà. Amnistia Total. Gener de 1977.**

La primera manifestació pública contra el règim va tenir lloc el desembre del 1970, arran del procés de Burgos, que jutjava els bascos acusats de ser membres d'**ETA**. El març del 1974 van haver-hi noves mobilitzacions pel judici contra **Puig Antich**, amb diversos estudiants detinguts i multats. Però els punts més àlgids de conflicte amb els estudiants van ser quan va esclatar la vaga general a la universitat i a l'ensenyament mitjà el curs 1974-1975. Així fins a la dècada dels anys 70 no es van prohibir a Girona els primers actes polítics d'oposició al règim de Franco.

A Girona es va constituir una **Assemblea Democràtica** que es va pronunciar a favor de la ruptura amb el règim anterior. Es defensaven els quatre punts programàtics de l'Assemblea de Catalunya: **amnistia, restabliment de llibertats, recuperació de l'Estatut i unitat en la lluita amb tots els pobles de l'Estat** i es propugnava la millora de les condicions de vida i de treball, la gestió municipal democràtica, la sanitat i l'escola al servei del poble, la lluita contra l'opressió lingüística, cultural i nacional, i la solidaritat activa amb els represaliats.

A l'Estat espanyol, la reforma política s'imposava sobre la idea del projecte de ruptura. El paper de l'Assemblea es va anar diluint lentament i es va anar deixant pas als primers partits polítics. Les primeres eleccions generals democràtiques van ser convocades pel 15 de juny de 1977. El primer míting, que es va celebrar a Girona des del 1939, va ser el de *Convergència Democràtica de Catalunya*. El dia 6 de desembre de 1978 es va celebrar el referèndum per a l'aprovació de

la Constitució espanyola, que amb un gairebé 75% de participació, va guanyar l'opció del **sí**, amb àmplia majoria. El pròxim pas important pels partits polítics van ser les eleccions municipals, el passar de les paraules als fets. Els primers regidors de Girona escollits pel poble van aparèixer el 3 d'abril de 1979, amb la celebració de les primeres eleccions municipals democràtiques des del 1934. Amb una participació del 65%, la victòria va ser pel *Partit dels Socialistes de Catalunya*. **Joaquim Nadal Farreras** es convertí en el primer alcalde de la Girona democràtica

Els sindicats gironins van viure un procés paral·lel al dels partits polítics. Després del sindicat únic van començar a aparèixer les primeres eleccions lliures a les empreses, al febrer de 1978. Els primers sindicats en sorgir de la transició van ser *Comissions Obreres* i *Unió Sindical Obrera*, que va ser progressivament engolida per la *Unió General de Treballadors*. El període entre 1976 i 1978 va ser de gran conflictivitat i va haver la primera vaga després de la dictadura, la del sector de la construcció. Al novembre de 1977, el sindicat *Unió de Pagesos*, es va manifestar pels carrers de Girona per protestar per la discriminació del seu treball i per primera vegada van ocupar l'espai urbà. El governador es va dedicar a prohibir tots els actes, imposava sancions i practicava detencions. La resistència al feixisme venia de la mà també de les accions culturals. La poesia, el teatre, les cançons de protesta, els moviments artístics d'avantguarda i experiències com el *Círculo Artístic*, l'*Agrupació fotogràfica i cinematogràfica* o el *premi de novel·la Prudenci Bertrana*. Aquest és un premi que va sorgir com una contestació al premi de novel·la de l'Ajuntament en llengua castellana i el 1976 va servir de plataforma per reclamar l'amnistia, les llibertats i el retorn de les institucions. El 1978 es va crear el premi de poesia Miquel de Palol i el 1979, el d'assaig, el Carles Rahola. El català va tornar al Consistori municipal al 1975 i el 1976 va començar la campanya per exigir que el topònim Girona s'admetés oficialment amb *i*. Els artistes d'aquesta època es van agrupar en l'*Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona*, un moviment artístic d'avantguarda, amb una acció política ciutadana emprenedora. Algunes de les principals accions d'aquesta Assemblea van ser la petició i obtenció del vell nom de Rambla de la Llibertat per la "*rambla del Generalíssim*", l'impuls al monument de Rahola, l'obtenció del nom de Fidel Aguilar per a una de les sales municipals d'exposicions, la participació en campanyes a favor de l'Estatut, contra la pena de mort i amb motiu de l'Onze de Setembre, i l'organització de la primera festa de Carnestoltes. Després de les eleccions del 1977, l'Assemblea va quedar aturada. Altres associacions i entitats també es van fer notar per la seva activitat i el seu compromís, com *Òmnium Cultural*, el *Grup de Defensa del Medi Ambient*, el *Col·lectiu de Mestres*, a través de les Escoles d'Estiu i les *Associacions de Pares* d'alguns col·legis, així com també, alguns col·lectius professionals, com el d'aparelladors.

La revista *Presència* va tornar a sortir el 20 d'abril de 1974, com a plataforma pública de totes les forces democràtiques. El 24 de febrer de 1979 va aparèixer *Punt Diari*, el primer diari gironí en català des del 1939, nascut com a reacció contra el monopoli exercit pel diari *Los Sitios* des de l'any 1943, com a òrgan de la *Falange* i posteriorment del *Movimiento*. A partir de 1982, el setmanari *Presència*, després d'una etapa com a revista mensual, esdevindria el suplement dominical de *Punt Diari*.